

דף תרגול: ארגז כלים לספרות - מבנה הסיפור, דמויות ואמצעים אומנותיים

מהדורה למורה חנ״מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את שלבי מבנה העלילה (הר הסיפור)
- לסווג דמויות לפי שלושה צירים
- לזהות אמצעים אומנותיים בטקסט

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – הבנה - מבנה הסיפור הקצר

1. ב – אקספוזיציה
2. ב – הסיפור מגיע לרגע המתח הגדול ביותר

חלק ב׳ – סוגי דמויות

1. ב (עומדת במרכז העלילה)
2. ד (תומכת בעלילה אך לא במרכזה)
3. א (מורכבת ובעלת תכונות רבות)
4. ג (פשוטה עם תכונה אחת בולטת)

חלק ג׳ – נכון או לא נכון - אמצעים אומנותיים

1. נכון – זהו ההגדרה המדויקת של דימוי
2. לא נכון – מטאפורה היא השוואה בלי מילת השוואה
3. נכון – החזרה יוצרת הדגשה או קצב

חלק ד׳ – השלמת מילים - מונחים מהארגז

1. שיא
2. דינמית
3. מטאפורה
4. האנשה

חלק ה׳ – סידור שלבי העלילה

1. אקספוזיציה - היכרות עם הדמויות והמקום
2. סיבוך - מתחילה בעיה
3. התפתחות - המתח גובר
4. שיא - רגע המתח הגדול ביותר

חלק ו׳ – משימת כתיבה

1. התלמיד יבחר דמות, יסווג אותה נכון לפי שני הצירים ויביא דוגמה רלוונטית מהעלילה התומכת בטענתו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ראשית/משנית, עגולה/שטוחה, דינמית/סטטית
- כל אמצעי עם הסבר תקין - למשל מטאפורה כהשוואה בלי מילת השוואה
- מתחילה בעיה או קונפליקט שמוביל להתפתחות העלילה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בסרטוט 'הר הסיפור' על הלוח ולמלא אותו יחד עם התלמידים
- מומלץ לקשר כל שאלה ליצירה קונקרטית שנלמדה כדי לחזק את ההבנה
- בחלק הפתוח כדאי לתת דוגמה מודלית קצרה לפני שהתלמידים כותבים בעצמם

דף תרגול: ארגז כלים לספרות - מבנה הסיפור, דמויות ואמצעים אומנותיים

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל שלושה כלים מרכזיים לקריאת סיפור קצר: מבנה העלילה, סוגי הדמויות והאמצעים האומנותיים, כפי שלמדנו בארגז הכלים.

בנק מילים: האנשה | שיא | דינמית | מטאפורה

1 חלק א' – הבנה - מבנה הסיפור הקצר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה השלב הראשון במבנה הסיפור הקצר?

(א) שיא (ב) אקספוזיציה (ג) התרה

2. מה קורה בשלב ה'שיא'?

(א) מכירים את הדמויות (ב) הסיפור מגיע לרגע המתח הגדול ביותר

(ג) הסיפור מתחיל

2 חלק ב' – סוגי דמויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות ראשית	___	**א.** מורכבת ובעלת תכונות רבות
2. דמות משנית	___	**ב.** עומדת במרכז העלילה
3. דמות עגולה	___	**ג.** פשוטה עם תכונה אחת בולטת
4. דמות שטוחה	___	**ד.** תומכת בעלילה אך לא במרכזה

3 חלק ג' – נכון או לא נכון - אמצעים אומנותיים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי הוא השוואה בעזרת מילת השוואה כמו 'כמו' או 'כאילו'	☐	☐
2	מטאפורה כוללת תמיד את המילה 'כמו'	☐	☐
3	חזרה היא שימוש באותה מילה או ביטוי כמה פעמים כדי להדגיש רעיון	☐	☐

4 חלק ד' – השלמת מילים – מונחים מהארגז

השלימו את המילה החסרה.

1. השלב שבו הסיפור מגיע לרגע המתח הגדול ביותר נקרא _____

2. דמות שמשתנה במהלך הסיפור נקראת דמות _____

3. אמצעי אומנותי שבו משווים בלי מילת השוואה נקרא _____

4. תיאור של עצם דומם או בעל חיים כאילו הוא בן אדם נקרא _____

5 חלק ה' – סידור שלבי העלילה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	שיא - רגע המתח הגדול ביותר
☐	אקספוזיציה - היכרות עם הדמויות והמקום
☐	סיבוך - מתחילה בעיה
☐	התפתחות - המתח גובר

6 חלק ו' – משימת כתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו דמות מאחת היצירות שלמדתם (למשל מהמחרוזת או מבת רבי עקיבא והנחש) וכתבו האם היא דמות עגולה או שטוחה, דינמית או סטטית, ונמקו בעזרת דוגמה מהסיפור

כרטיס יציאה

מהם שלושת הצירים לסיווג דמויות?

תנו דוגמה לאמצעי אומנותי אחד והסבירו מה הוא עושה

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀